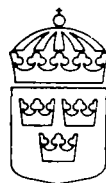

Utbildningsutskottets betänkande

1988/89:UbU27

Anslag till investeringar m. m.

1988/89
UbU27

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1988/89:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnitt I. Lokalförsörjning m.m. samt punkterna I 1. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor och I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. jämte motioner.

Propositionen

1. Lokalförsörjning m.m.

Regeringen har under avsnitt I. Lokalförsörjning m.m. (s. 476–479) berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som har anförts i propositionen om lokalförsörjningen m.m. för högskola och forskning samt kulturändamål m.m.

Utbildningsutskottet har till kulturutskottet överlämnat den del i förslaget som avser kulturändamål m.m. Denna del behandlas i kulturutskottets betänkande 1988/89:KrU19.

2. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor

Regeringen har under punkt I 1 (s. 479–481) föreslagit att riksdagen till Utrustningsnämnden för universitet och högskolor för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 12 144 000 kr.

3. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.

Regeringen har under punkt I 2 (s. 481–485) föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som i propositionen har förordats,

2. att riksdagen till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag om 377 000 000 kr.

Motionerna

1988/89:UbU27

1988/89:Ub575 av Isa Halvarsson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen särskilt bör beakta behoven av en tillbyggnad vid högskolan i Karlstad.

1988/89:Ub602 av Gunilla André och Bengt Kindbom (båda c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om byggnadsarbete vid högskolan i Skövde.

1988/89:Ub610 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen till Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. för budgetåret 1989/90 bil. 10 I 2 anvisar 200 milj.kr. utöver regeringens förslag,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett flerårigt reinvesteringsprogram för högskolan.

1988/89:Ub611 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en hög prioritering för om- och utbyggda lokaler vid högskolan i Karlstad.

1988/89:Ub630 av Rune Rydén och tredje vice talman Bertil Fiskesjö (m, c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den biotekniska forskningen i Lund.

1988/89:Ub657 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en snabb tillbyggnad av högskolebyggnaden i Karlstad.

1988/89:Ub664 av Elisabet Franzén och Claes Roxbergh (båda mp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att byggnadsstyrelsen och Chalmers tekniska högskola får i uppdrag att medverka till en förutsättningslös utredning av högskolans utbyggnadsbehov vilket inkluderar alternativ placering av matematiskt centrum.

1988/89:Ub668 av Bengt Rosén (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om angelägenheten av att beslut snarast fattas om tilldelning av medel för fortsatt ombyggnad av högskolans lokaler.

1988/89:Ub674 av Sven-Gösta Signell m.fl. (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om angelägenheten av att beslut snarast fattas om tilldelning av medel för fortsatt ombyggnad av högskolans lokaler.

1988/89:Ub686 av Hugo Hegeland (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om en annexbyggnad i anslutning till humanistiska fakultetsbyggnaden i Göteborg.

1988/89:Ub712 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1988/89:UbU27

12. att riksdagen under anslaget I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. anslår 24 milj.kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

1988/89:Ub728 av Larz Johansson m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

40. att riksdagen beslutar att UHÄ-ramen för vetenskaplig utrustning räknas upp med 50 milj.kr. per år och att motsvarande FRN-ram räknas upp med 30 milj.kr. per år,

41. att riksdagen beslutar att under anslaget I 2. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. anslå ett i förhållande till regeringens förslag med 80 milj.kr. förhöjt belopp om 457 milj.kr.

1988/89:Ub733 av Ingela Mårtensson (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att byggnadsstyrelsen får i uppdrag att åtgärda djurhuset vid Sahlgrenska sjukhuset i enlighet med Europarådets konvention om djurförsök på ryggradsdjur.

1988/89:Ub806 av Carl Bildt m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

35. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en plan för uppbyggnad av bl.a. datorkraft.

Utskottet

1. Lokalförsörjning m.m.

Investeringsplan för budgetåren 1989/90–1991/92

Fr.o.m. budgetåret 1988/89 redovisas investeringar m.m. för riksdagen i form av en rullande treårsplan. Regeringen har bemyndigande att inom denna treårsplan själv besluta om utförande av byggnadsobjekt, vars kostnader inte överstiger 50 milj.kr. Medel för samtliga departements investeringar beräknas under ett gemensamt anslag under sjunde huvudtiteln (prop. 1987/88:100, bil. 9, FiU 1987/88:26, rskr. 1987/88:338).

Under punkt C 2. Investeringar m.m. (s. 47–50) i bilaga 9 till proposition 1988/89:100 bereds således riksdagen tillfälle att ta del av ett samlat och långsiktigt material som rör investeringar för civila myndigheter inom byggnadsstyrelsens lokalhållningsansvar i form av en rullande treårsplan för budgetåren 1989/90–1991/92. För denna period beräknas investeringsbehovet till ca 2,9 miljarder kronor i prisläget den 1 januari 1988. Medelsbehovet för budgetåret 1989/90 beräknas till 1,1 miljarder kronor. För innevarande budgetår anvisades 800 milj.kr.

Inom ramen för treårsplanen beräknas 20 byggnadsobjekt med en investeringskostnad som överstiger 50 milj.kr. kunna påbörjas under perioden 1989/90–1991/92. Sju av dessa avser utbildning och forskning och fyra av dem har inte tidigare redovisats för riksdagen. För objektet *om- och tillbyggnad av Kungl. biblioteket* vilket redovisades i föregående års treårsplan föreslås nu en kostnadsram om 193 milj.kr.

I bilaga 10 (s. 478–479) till budgetpropositionen redogör dåvarande utbildningsministern för de fyra nya objekten. Resterande etapper av *nybyggnad för sektion E vid tekniska högskolan i Stockholm* beräknas fullföljas under budgetåret 1989/90, medan *nybyggnad för matematiskt centrum i Göteborg* beräknas påbörjas under budgetåret 1990/91. Vidare räknar statsrådet med att *nybyggnad av mikrobiologiskt centrum vid Karolinska institutet* liksom *nybyggnad av geologihus i Frescati* skall kunna igångsättas under treårsperioden.

I två motioner berörs två av de objekt för utbildning och forskning som finns upptagna i investeringsplanen.

I motion 1988/89:Ub686 (m) hävdas att f.d. Kjellbergsska gymnasiet som avses byggas om och till för *musikutbildning m.m. i Göteborg* i stället borde användas för att tillgodose lokalbehov för vissa institutioner inom humanistiska fakulteten, vilka anses ha större behov av närhet både till universitetsbiblioteket och till övriga humanistiska institutioner i Renströmsparken.

Utskottet vill erinra om att planeringen för universitetet i Göteborg i Renströmsparken har pågått under mycket lång tid. Redan i början av 1970-talet utlystes en allmän arkitekttävling om denna utbyggnad, varvid möjligheterna att utnyttja Kjellbergsska gymnasiet för musikhögskolans behov ingick i tävlingsprogrammet. Det bör således ha funnits gott om tid att diskutera och avväga vilka ändamål som är angelägnast och lämpligast att tillgodose i Kjellbergsska gymnasiet. Enligt gällande avtal mellan staten och Göteborgs kommun skall staten påbörja byggnationen under våren 1989, vilket innebär att det inte nu finns utrymme för diskussion om ändringar i användningen av berörda byggnader. Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrks motion 1988/89:Ub686.

I motion 1988/89:Ub664 (mp) begärs att byggnadsstyrelsen och Chalmers tekniska högskola får i uppdrag att medverka till en förutsättningslös utredning av högskolans utbyggnadsbehov, vilken skall inkludera en alternativ placering av *matematiskt centrum i Göteborg*.

Enligt utskottets mening är det mycket angeläget att det för Chalmers tekniska högskola och universitetet i Göteborg gemensamma matematiska centrumet får ändamålsenliga och tillräckliga lokaler. Utskottet anser inte att de skäl som motionärerna åberopat för en alternativ placering av centrumet skulle motivera flera års förseningar i lokalplaneringen, varför motion 1988/89:Ub664 avstyrks.

Övriga byggnadsobjekt

Byggnadsstyrelsen har i samråd med universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) redovisat en lokalförsörjningsplan som upptar högskoleenheternas lokalbehov oavsett om dessa löses genom en statlig investering eller genom förhyrning. Lokalförsörjningsplanen upptar 36 ärenden vilka måste underställas regeringen. Den sammanlagda investeringskostnaden för dessa objekt uppgår till minst 1,2 miljarder kronor. Vid sidan av dessa finns 24 ärenden med oklara planeringsförutsättningar. Dessa kommer efter utredning att antingen placeras in i lokalförsörjningsplanen eller att kunna bli föremål för åtgärder inom ramen för det bemyndigande som byggnadsstyrelsen har

beträffande objekt, vilkas kostnader understiger 2,5 milj.kr.

I flera motioner förs synpunkter fram beträffande tre av de byggnadsobjekt som finns med i myndigheternas lokalförsörjningsplan men inte i investeringsplanen. En motion gäller ett av de ärenden, vars planeringsförutsättningar angivits som oklara.

I motion 1988/89:Ub630 (m,c) begärs ett uttalande om förstärkningar av den biotekniska forskningen vid universitetet i Lund. Dels begärs medel för ytterligare basresurser till forskningen, dels begärs medel för *om- och tillbyggnad av genetiska institutionen i Lund*. Byggnadsobjektet har nummer 23 i myndigheternas lokalförsörjningsplan och investeringskostnaden har beräknats till ca 32 milj.kr.

I motionerna 1988/89:Ub602 (c) yrkande 2, 1988/89:Ub668 (fp) yrkande 3 samt 1988/89:Ub674 (s) yrkande 4 begärs beslut om utförande av resterande *ombyggnadsåtgärder på T2-området för högskolan i Skövde*. Detta objekt, vars investeringskostnad har beräknats till ca 17 milj.kr., har nummer 24 i myndigheternas lokalförsörjningsplan.

I tre motioner, nämligen motionerna 1988/89:Ub575 (fp), 1988/89:Ub611 (c) yrkande 2 och 1988/89:Ub657 (m) yrkande 1, efterlyses ett uttalande om behovet av en *tillbyggnad vid högskolan i Karlstad*. Detta objekt, vars investeringskostnad har beräknats till ca 40 milj.kr., har nummer 28 i myndigheternas lokalförsörjningsplan.

I motion 1988/89:Ub733 (fp) begärs slutligen att byggnadsstyrelsen får i uppdrag att åtgärda *djurhuset vid Sahlgrenska sjukhuset*. Detta objekt har av myndigheterna angivits ha oklara planeringsförutsättningar.

Utskottet vill, liksom tidigare år, hävda principen att den lokalförsörjningsplan som har upprättats av byggnadsstyrelsen och UHÄ skall följas om inte andra eller nya omständigheter kan anföras. Detta innebär att riksdagen inte bör göra uttalande om enskilda objekt utan förutsätta att regeringen – inom de ekonomiska ramar som riksdagen anger för investeringar – tar ställning och beviljar medel till enskilda objekt i den ordning som myndigheterna föreslagit och enligt gällande bemyndiganden.

Vad gäller motionsyrkandet om ytterligare basresurser till den biotekniska forskningen i Lund hänvisar utskottet till att frågor rörande forskningspolitiska satsningar endast skall behandlas av riksdagen vart tredje år.

Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrks således motionerna 1988/89:Ub575, 1988/89:Ub602 yrkande 2, 1988/89:Ub611 yrkande 2, 1988/89:Ub630, 1988/89:Ub657 yrkande 1, 1988/89:Ub668 yrkande 3, 1988/89:Ub674 yrkande 4 och 1988/89:Ub733.

Utskottet har sammanfattningsvis inga invändningar mot vad som anförts i propositionen om lokalförsörjning m.m. för utbildning och forskning. Frågan om lokalisering av högskolan för lärarutbildning i Stockholm kommer utskottet att behandla i ett senare betänkande.

2. Utrustningsnämnden för universitet och högskolor

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att Utrustningsnämnden för universitet och högskolor för budgetåret 1989/90 anvisas ett förslagsanslag av 12 144 000 kr.

3. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.

1988/89:UbU27

Allmänt

Från detta reservationsanslag betalas utgifter för inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde samt vid vissa statliga institutioner inom bl.a. skol- och kulturområdet.

Av anslaget disponerar byggnadsstyrelsen en anslagspost för en inredningsplan, vars kostnadsramar fastställs av regeringen, medan utrustningsnämnden för universitet och högskolor (UUH) disponerar en anslagspost för en utrustningsplan, vars kostnadsramar också fastställs av regeringen. En anslagspost står till regeringens disposition.

Inrednings- och utrustningsplanerna innehåller dels särskilda kostnadsramar för enskilda objekt, dels s.k. fördelningsramar för bl.a. större kompletteringar, riktade insatser och planmässig ersättningsanskaffning. De i inrednings- och utrustningsplanerna upptagna kostnadsramarna anger det högsta belopp för vilket inredning resp. utrustning får anskaffas. Sedan budgetåret 1986/87 anges kostnadsramarna i ett visst prisläge och justeras således upp med hänsyn till prisutvecklingen. För tiden den 1 januari 1987 till den 1 januari 1988 beräknar byggnadsstyrelsen prislägesförändringen för inredning till genomsnittligt 7%, medan UUH har bedömt att prisläget inte förändrats för utrustning.

Anslagsbehovet för ett budgetår utgör en erfarenhetsmässigt grundad skattning av det samlade betalningsutfallet under budgetåret i fråga.

Inredningsramar

I gällande inredningsplan finns kostnadsramar om ca 546 milj.kr. uppförda.

I budgetpropositionen föreslås (s. 482) att följande nya kostnadsramar om sammanlagt 38 750 000 kr. för enskilda objekt förs upp i inredningsplanen för budgetåret 1989/90:

Ombyggnad inom f.d. S1-området för datavetenskaplig utbildning i Uppsala.

Landsarkivet i Uppsala.

Samhällsvetenskapligt centrum i Göteborg.

Musikhögskolan i Göteborg.

Högre konstnärlig utbildning i Umeå.

Elevbostäder för specialskolan.

I inredningsplanen uppförs årligen en kostnadsram *För byggnadsstyrelsens fördelning*. För att ge utrymme för inredningsmedel till mindre ombyggnader och omDispositioner föreslås denna kostnadsram i propositionen (s. 484) genom omfördelningar förstärkas med 17,5 milj. kr. till totalt 70 milj.kr. I likhet med föregående år föreslås kostnadsramar av motsvarande omfattning även för budgetåren 1990/91 och 1991/92.

Utskottet har inga invändningar mot de av regeringen föreslagna kostnadsramarna för inredning.

I gällande utrustningsplan finns kostnadsramar om drygt 1,7 miljarder kronor uppförda.

För utrustningsändamål föreslås i propositionen (s. 482–483) att följande nya kostnadsramar om sammanlagt 18,1 milj.kr. förs upp i utrustningsplanen för budgetåret 1989/90:

Ombyggnad inom f.d. S1-området i Uppsala.

Samhällsvetenskapligt centrum i Göteborg.

Vidare beräknas för *nya telefonväxlar* en höjning av kostnadsramen om 48 780 000 kr.

För *utredningskostnader* föreslås en kostnadsram om 500 000 kr.

Kostnadsramarna *För universitets- och högskoleämbetets fördelning* – UHÄ-ramen – och *För forskningsrådsnämndens fördelning* – FRN-ramen – föreslås i propositionen (s. 484) föras upp med oförändrade belopp, dvs. 187 milj.kr. resp. 103 milj.kr. I likhet med tidigare år föreslås motsvarande belopp för respektive kostnadsram för budgetåren 1990/91 och 1991/92. Kostnadsramen *För kulturrådets fördelning* beräknas till 2 650 000 kr. för budgetåret 1989/90.

När det gäller användningen av UHÄ-ramen förs ett ingående resonemang om detta i budgetpropositionen. Inledningsvis påpekas att utrustningsstandarderna inom högskolan tilldragit sig stor uppmärksamhet under senare år. Beräkningar har gjorts av UHÄ, UUH och byggnadsstyrelsen vilka visar på stora behov av medelstillskott för att ersättningsanskaffning av såväl utrustning som inredning skall kunna ske i skälighets omfattning. UHÄ föreslog i sin anslagsframställning en förstärkning av UHÄ-ramen med 105 milj.kr. samt förutskickade behov av ytterligare förstärkningar i framtiden. I proposition 1988/89:100 bilaga 10 (s. 483–484) hävdas att denna fråga inte framgent kan lösas genom ständiga resurstillskott utan måste lösas genom omprioritering inom ramen för befintliga resurser. Därför föreslås att UHÄ-ramen redan fr.o.m. budgetåret 1989/90 i allt väsentligt skall användas för riktade insatser. Övrig ersättningsanskaffning bör tillgodoses genom lokala dispositioner, dvs. genom att sektors- och fakultetsanslagen tas i anspråk för planmässig ersättningsanskaffning av utrustning.

I tre motioner föreslås mer resurser för anskaffning av utrustning till högskolan.

I motion 1988/89:Ub610 (vpk) föreslås i yrkande 1 en höjning av anslaget med 200 milj. kr. utöver regeringens förslag för att standarden i högskolans grundutbildning inte skall sjunka successivt. I avvaktan på de treåriga budgetperioder som aviserats i proposition 1988/89:65 föreslås i yrkande 2 i samma motion att det bör ankomma på regeringen att lägga fram ett flerårigt reinvesteringsprogram för högskolan.

I motion 1988/89:Ub728 (c) hävdas att en god utrustningsstandard är nödvändig för kvalitativt högtstående forskning. Motionärerna anser att resurserna för utrustning fortfarande är för små, trots de punktinsatser som gjorts med de s.k. bankmedlen. Förslaget i budgetpropositionen att finansiera ersättningsanskaffning genom lokala beslut anses visserligen i princip vara riktigt, men i så fall måste anslagen till utbildning och forskning öka i

motsvarande mån. Ett sådant förslag efterlyses av motionärerna inför nästa treårsperiod. För budgetåret 1989/90 föreslås i yrkande 40 en uppräknig av UHÄ-ramen med 50 milj.kr. och FRN-ramen med 30 milj.kr. Som en konsekvens av dessa uppräkniggar av kostnadsramarna föreslås i yrkande 41 en uppräknig av anslaget för 1989/90 med 80 milj.kr.

Slutligen hävdas i motion 1988/89:Ub712 (fp) att regeringens förslag när det gäller resurser till utrustning i högskolan är ett av de mest bristfälliga i regeringens budgetförslag. Även dessa motionärer anser att principen att ersättningsanskaffning av inredning och utrustning skall avgöras av högskoleenheterna själva inom ramen för sina totala resurser är riktig, men att en sådan ordning kräver tillskott av resurser till sektors- och fakultetsanslagen. Motionärerna har inte kunnat finna att någon sådan resursförstärkning gjorts och föreslår därför i yrkande 12 att anslaget för inredning och utrustning tillförs 24 milj.kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottet anser i likhet med flera av motionärerna att det är en riktig princip att högskoleenheterna själva inom ramen för tillgängliga resurser får svara för att tillräckliga resurser avsätts för löpande ersättningsanskaffning av såväl inredning som utrustning. Att framför allt utrustning anskaffas med anlåtande av sektors- och fakultetsanslag sker redan i dag i varierande utsträckning vid högskoleenheterna. Frågan om principerna för finansiering av ersättningsanskaffningen av inredning och utrustning har diskuterats intensivt inom högskolan under de senaste fem åren. Hittills har oenigheten om vad som kan anses vara ett skäligt resurstillskott till ändamålsanslagen och finansieringen av detsamma avhållit regeringen från att föreslå en ändring av finansieringsprincipen.

Utskottet tillstyrker dels den föreslagna begränsningen i användningen av UHÄ-ramen, dels de i propositionen föreslagna beloppen för UHÄ- och FRN-ramarna. Det är emellertid angeläget att effekterna av denna nya ordning noga följs upp. I propositionen aviserar föredragande statsrådet ett sådant utredningsuppdrag till UHÄ. Med det anförda avstyrker således utskottet motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och yrkande 2 i sin helhet, 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 40.

Utskottet har inte heller några invändningar mot de nya kostnadsramar för utrustning till enskilda objekt som regeringen har redovisat.

Anslag till inredning och utrustning

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning tillstyrker utskottet det i propositionen föreslagna anslagsbeloppet om 377 000 000 kr. för budgetåret 1989/90. Utskottet avstyrker härmed motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis, 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41.

Övrigt

I motion 1988/89:Ub806 (m) yrkande 35 pekas på det stora resursbehov som datoriseringen av framför allt forskning medför. Motionärerna anser därför att regeringen skall göra en grundlig inventering av utrustningsbehoven och

upprätta en *plan för successiv uppbyggnad av högskolans tillgång till bl.a. datorkraft*.

Utskottet vill erinra om att regeringen i proposition 1987/88:95 om datapolitik för statsförvaltningen bl.a. redovisade den rapport som UHÄ hade utarbetat om högskolans datorisering och administrativa utveckling (UHÄ-rapport 1987:2). I denna rapport föreslogs bl.a. att datorutrustning för såväl utbildnings- och forskningsändamål som administrativa ändamål skall planeras och anskaffas som all annan utrustning i högskolan. Av propositionen framgår vidare att UHÄ och UUH i fortsättningen har att beakta omfattningen av och formerna för investeringar i datorutrustning i det årliga budgetarbetet. Mot detta hade riksdagen ingen erinran (UbU 1987/88:36, rskr. 1987/88:294). Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1988/89:Ub806 yrkande 35.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lokalförsörjning m.m. för högskola och forskning* att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Ub575, 1988/89:Ub602 yrkande 2, 1988/89:Ub611 yrkande 2, 1988/89:Ub630, 1988/89:Ub657 yrkande 1, 1988/89:Ub664, 1988/89:Ub668 yrkande 3, 1988/89:Ub674 yrkande 4, 1988/89:Ub686 och 1988/89:Ub733 utan erinran lägger proposition 1988/89:100 till handlingarna,

2. beträffande *anslag till utrustningsnämnden för universitet och högskolor*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 till *Utrustningsnämnden för universitet och högskolor* för budgetåret 1989/90 anvisar ett förslagsanslag av 12 144 000 kr.,

3. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning m.m.* att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkandena 1 delvis och 2, 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 40 bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som förordats i proposition 1988/89:100,

4. beträffande *anslag till inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis, 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41 till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 377 000 000 kr.,

5. beträffande *plan för uppbyggnad av bl.a. datorkraft* att riksdagen avslår motion 1988/89:Ub806 yrkande 35.

Stockholm den 23 mars 1989

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Helge Hagberg (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Bengt Silfverstrand (s), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Ingvar Johnsson (s), Brit Löfstedt (s), Carl-Johan Wilson (fp), Marianne Andersson (c), Björn Samuelson (vpk), Eva Goës (mp), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ingegerd Wärnersson (s), Ulf Melin (m) och Marianne Jönsson (c).

Reservationer

1. Lokalförsörjning m.m. för högskola och forskning (mom. 1)

Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "1988/89:Ub664 avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser visserligen att det är angeläget att det matematiska centrum som är gemensamt för Chalmers tekniska högskola och universitetet i Göteborg får ändamålsenliga och tillräckliga lokaler. Utskottet anser dock att de skäl – den lokala opinionen, biltrafiken och kulturhistoriska hänsyn – som motionärerna åberopat för en alternativ placering av centrumet är så starka att de motiverar att frågan om en alternativ lokalisering av det matematiska centrumet utreds förutsättningslöst tillsammans med högskolans övriga utbyggnadsbehov. Vad utskottet anfört om alternativ placering av matematiskt centrum bör riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub664 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

1. beträffande *lokalaförsörjning m.m. för högskola och forskning* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub664, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub575, 1988/89:Ub602 yrkande 2, 1988/89:Ub611 yrkande 2, 1988/89:Ub630, 1988/89:Ub657 yrkande 1, 1988/89:Ub668 yrkande 3, 1988/89:Ub674 yrkande 4, 1988/89:Ub686 och 1988/89:Ub733 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om alternativ placering av matematiskt centrum,

2. Kostnadsramar för och anslag till inredning och utrustning (mom. 3 och 4)

Lars Leijonborg och Carl-Johan Wilson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "yrkande 41" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att resurserna för ett ersätta inredning och utrustning inom högskolan under senare år varit helt otillräckliga i förhållande till de snabbt växande behoven. Det mest angelägna för högskolan just nu är en förstärkning av resurserna till grundläggande högskoleutbildning. Utskottet föreslår därför med tillstyrkan av motion 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis

att UHÄ-ramen höjs med 24 milj.kr. till 211 milj.kr. Eventuella förslag till förändringar i principerna när det gäller finansiering av ersättningsanskaffning måste enligt utskottets mening följas av rimliga resursförstärkningar av sektors- och fakultetsanslag. Med det anförda avstyrker således utskottet dels propositionen i denna del, dels motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och yrkande 2 i sin helhet samt 1988/89:Ub728 yrkande 40.

Utskottet har inga invändningar mot de kostnadsramar för utrustning som i övrigt föreslås i propositionen.

Anslag till inredning och utrustning

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet med tillstyrkan av motion 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis att det i propositionen föreslagna anslagsbeloppet om 377 000 000 kr. ökas med 24 000 000 kr. till totalt 401 000 000 kr. för budgetåret 1989/90. Utskottet avstyrker härmed motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41.

dels att momenten 3 och 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkandena 1 delvis och 2 samt 1988/89:Ub728 yrkande 40 bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som utskottet förordat.

4. beträffande *anslag till inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41 till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 401 000 000 kr.

3. Kostnadsramar för och anslag till inredning och utrustning (mom. 3 och 4)

Marianne Andersson och Marianne Jönsson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "yrkande 41" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en god utrustningsstandard är nödvändig för god kvalitet i såväl forskning som utbildning. Utskottet föreslår därför med tillstyrkan av motion 1988/89:Ub728 yrkande 40 att UHÄ-ramen höjs med 50 milj.kr. till 237 milj.kr. och att FRN-ramen höjs med 30 milj.kr. till 133 milj.kr. Eventuella förslag till förändringar i principerna när det gäller finansiering av ersättningsanskaffning måste enligt utskottets mening följas av rimliga resursförstärkningar av sektors- och fakultetsanslag. Med det anförda avstyrker således utskottet dels propositionen i denna del, dels motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och yrkande 2 i sin helhet samt 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis.

Utskottet har inga invändningar mot de kostnadsramar för utrustning som i övrigt föreslås i propositionen.

Anslag till inredning och utrustning

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet med tillstyrkan av motion 1988/89:Ub728 yrkande 41 att det i propositionen föreslagna anslagsbeloppet om 377 000 000 kr. ökas med 80 000 000 kr. till totalt 457 000 000 kr. för budgetåret 1989/90. Utskottet avstyrker härmed motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis.

dels att momenten 3 och 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub728 yrkande 40, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkandena 1 delvis och 2 samt 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som utskottet förordat.

4. beträffande *anslag till inredning och utrustning*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub728 yrkande 41, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis och 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 457 000 000 kr.

4. Kostnadsramar för och anslag till inredning och utrustning (mom. 3 och 4)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "yrkande 41" bort ha följande lydelse:

För att undvika att kvaliteteten sjunker inom grundutbildningen anser utskottet att ytterligare medel bör tillföras högskolan för att täcka de stora utrustningsbehov som ansvariga myndigheter, UHÄ och UUH, pekat på i flera år. Redan år 1984 angav dessa att det skulle behövas 250 milj. kr. per år enbart för att ersätta *befintlig* utrustning vid högskoleenheterna om man räknade med en genomsnittlig användningstid av tio år. En specialstudie som nyligen gjorts av UHÄ inom området kemi/kemiteknik pekar på ett årligt ersättningsanskaffningsbehov om ca 25 milj. kr. Härtill kommer behoven av utrustning till ny och utökad verksamhet, inte minst vid de mindre och medelstora högskoleenheterna. Problemet accentueras av att den tekniska utvecklingen gör att utrustning får allt kortare användningstid. Detta gäller inte minst datorutrustning som numera används inom allt fler av högskolans utbildningar.

Utskottet anser inte att frågan om ersättningsanskaffning av utrustning skall vältras över på sektors- och fakultetsanslag, då en sådan övervärling

gör det svårare för riksdagen att bevaka grundutbildningens kvalitet. Förslaget i propositionen att så skall ske utan någon som helst uppräknig av berörda anslag anser utskottet vara helt omöjligt att acceptera. Utskottet finner det angeläget att högskolan omgående tillförs väsentligt ökade resurser för utrustning och föreslår därför med tillstyrkan av yrkande 1 (delvis) i motion 1988/89:Ub610 och med avstyrkan av dels propositionen i denna del, dels motionerna 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 40 att UHÄ-ramen tills vidare räknas upp med 200 milj.kr. till totalt 387 milj.kr. för budgetåret 1989/90. Vilka belopp som skall avsättas i fortsättningen anser utskottet att det ankommer på regeringen att föreslå i det förslag rörande utbildning och forskning för kommande treårsperiod som riksdagen skall ta ställning till under nästa riksmöte. Utskottet tillstyrker därmed yrkande 2 i motion 1988/89:Ub610.

Utskottet har inga invändningar mot de kostnadsramar för utrustning som i övrigt föreslås i propositionen.

Anslag till inredning och utrustning

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört om kostnadsramar för inredning och utrustning föreslår utskottet med tillstyrkan av motion 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis att det i propositionen föreslagna anslagsbeloppet om 377 000 000 kr. ökas med 200 000 000 kr. till totalt 577 000 000 kr. för budgetåret 1989/90. Utskottet avstyrker härmed motionerna 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41.

dels att momenten 3 och 4 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande *kostnadsramar för inredning och utrustning m.m.* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub610 yrkandena 1 delvis och 2, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 40 bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m. inom de kostnadsramar som utskottet har förordat,

4. beträffande *anslag till inredning och utrustning* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub610 yrkande 1 delvis, med anledning av proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub712 yrkande 12 delvis och 1988/89:Ub728 yrkande 41 till *Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m.m.* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 577 000 000 kr.

5. Plan för uppbyggnad av bl.a. datorkraft (mom. 5)

Ann-Cathrine Haglund, Göran Allmér och Ulf Melin (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 35" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att regeringen tar initiativ till att myndigheterna gör en grundlig inventering av *utrustningsbehoven inom högskolan samt utarbetar en plan för tillgodoseen-*

de av dessa behov. Därvid bör särskilt högskolans resursbehov när det gäller tillgång till datorer beaktas. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub806 yrkande 35 som sin mening ge regeringen till känna.

1988/89:UbU27

dels att moment 5 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

5. beträffande *plan för uppbyggnad av bl.a. datorkraft*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Ub806 yrkande 35 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Lokalförsörjning m.m. för högskola och forskning (mom. 1)

Björn Samuelson (vpk) anför:

Högskolan i Karlstad har en erkänt besvärlig lokalsituation, vilket gör den planerade tillbyggnaden angelägen. Då byggnadsstyrelsen har för avsikt att lösa högskolans akuta lokalbehov provisoriskt i avvaktan på att tillbyggnaden kan komma till stånd avstår jag från att reservera mig till förmån för ett uttalande om tillbyggnaden av högskolan i Karlstad, eftersom jag i princip anser att myndigheternas prioritering bör följas.